

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΥΛΟΓΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΥΠΟΔΡΑΣΗ 19.2.1.1.

3^η Πρόσκληση Ιδιωτικών Επενδύσεων

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή	2
2.	Θεσμικό πλαίσιο	2
3.	Δράση 19.2.1.: Μεταφορά Γνώσης και Ενημέρωσης.....	3
3.1.	19.2.1.1: Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης στο γεωργικό και το δασικό τομέα.....	3
4.	Επιλέξιμες δαπάνες.....	4
5.	Τεκμηρίωση επιλέξιμων δαπανών – εύλογο κόστος	4
6.	Βάση οργάνωσης περιεχομένων έκθεσης τεκμηρίωσης εύλογου κόστους	5
7.	Περιεχόμενα έκθεσης τεκμηρίωσης εύλογου κόστους	8
8.	Παράρτημα – Τεκμηρίωση εύλογου κόστους.....	9

ΙΟΥΛΙΟΣ 2023

1. Εισαγωγή

Η παρούσα αφορά στην οργάνωση και τεκμηρίωση ενός οδηγού για την σύνταξη της πρότασης του υπομέτρου 19.2.1. «Μεταφορά γνώσης και ενημέρωσης» και ειδικά για την υποδράση 19.2.1.1: «Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης στο γεωργικό και το δασικό τομέα» της 3^{ης} Πρόσκλησης Ιδιωτικών Επενδύσεων, Ιούνιος 2023».

Δεδομένου ότι αφορά σε υποδράσεις με διαφοροποιημένες ως προς τις κατηγορίες του θεσμικού πλαισίου δαπανών και διαδικασιών υλοποίησης, η παρούσα προβαίνει στην διερεύνηση και τεκμηρίωση δεδομένων για το εύλογο κόστος των προς υποβολή προτάσεων στο τοπικό πρόγραμμα, βάσει των αναφορών στην Υπουργική Απόφαση (ΥΑ) Συστήματος Διαχείρισης και Υλοποίησης Πράξεων και της ΥΑ με αριθμ. 11510/16: Πλαίσιο εφαρμογής της Δράσης 1.1.1. «Δράσεις Κατάρτισης και Ανάπτυξης Δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις» του Μέτρου 1: Δράσεις μετάδοσης Γνώσεων και Ενημέρωσης του ΠΑΑ 2014-2020, που έχει ανακοινωθεί στο ΦΕΚ 4113/Β/2016.

2. Θεσμικό πλαίσιο

Το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των υποδράσεων αναφέρεται έχει ως εξής:

1. Η υπ' αριθ. 3206/12-12-2016 (ΦΕΚ 4111/Β/2016) ΥΑ με θέμα «Έγκριση προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης στο πλαίσιο πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για την επιλογή Στρατηγικών τοπικής Ανάπτυξης του ΠΑΑ 2014 – 2020 & του ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020 και κατανομή πιστώσεων Δημόσιας Δαπάνης».
2. Η υπ' αριθ. πρωτ. 13214 /30-11-2017 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 4268/Β' 6-12-2017) περί «Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2 του Μέτρου 19, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των τοπικών προγραμμάτων».
3. Η υπ' αριθ. πρωτοκόλλου ΥΑ 7123/10-08-2018 με θέμα: 1η τροποποίηση της ΥΑ 13214/30-11-2017 (Β 4268) Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2. Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 για παρεμβάσεις ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των Τοπικών Προγραμμάτων.
4. Η υπ' αριθ. πρωτοκόλλου ΥΑ 355/17-01-2019 με θέμα: 2η τροποποίηση της υπουργικής απόφασης 13214/30-11-2017(Β'/4268): Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των Τοπικών Προγραμμάτων ΦΕΚ 65/Β/22-1-2019.
5. Η με αριθ. πρωτ. 137675/ΕΥΘΥ 71016/31.12.2018 (ΦΕΚ 5968/Β/2018) απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης για τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων, όπως τροποποιείται και ισχύει.
6. Η υπ' αριθ. πρωτ. ΥΑ 11510/16 (ΦΕΚ 4113/Β'/2016): Πλαίσιο εφαρμογής της Δράσης 1.1.1. «Δράσεις Κατάρτισης και Ανάπτυξης Δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις» του Μέτρου 1: Δράσεις μετάδοσης Γνώσεων και Ενημέρωσης του ΠΑΑ 2014-2020.

3. Δράση 19.2.1.: Μεταφορά Γνώσης και Ενημέρωσης

Παρουσιάζεται η υποδράση όπως έχει περιγραφεί στην αναμορφωμένη πρόταση του τοπικού προγράμματος και ανακοινωθεί στις σχετικές προσκλήσεις υποβολής αιτήσεων στήριξης.

3.1. 19.2.1.1: Μεταφορά γνώσεων & ενημέρωσης στο γεωργικό και το δασικό τομέα

Η υποδράση στοχεύει στην οργάνωση των τομέων παραγωγής και οικονομίας της περιοχής, με βάση τις αρχές της σύγχρονης επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας σύγχρονων, βιώσιμων και ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων. Μέσω της υλοποίησης εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης, σε συγκεκριμένες ομάδες στόχους, δύναται να αντιμετωπιστούν ζητήματα που συμβάλλουν κατασταλτικά στην εξέλιξη του κάθε τομέα.

Η υλοποίηση της παρούσας θα συνδράμει σημαντικά στην υποστήριξη της οικονομικής ανάπτυξης του αγροδιατροφικού και του δασικού τομέα της περιοχής, συμβάλλοντας επίσης στη βελτίωση της βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητάς τους. Θα συμβάλει στην σύνδεση της έρευνας με την εφαρμογή, καθώς και στην εισαγωγή της καινοτομίας στον αγροτικό τομέα, συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητάς του, καθώς και στη σύνδεσή του με τους λοιπούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Η υποδράση αφορά κύρια στην ενίσχυση υλοποίησης ενεργειών εξειδικευμένης ενημέρωσης / μεταφοράς γνώσης για την απόκτηση δεξιοτήτων δημιουργίας προστιθέμενης αξίας στην παραγωγική διαδικασία των απασχολούμενων στον κλάδο της γεωργίας/κτηνοτροφίας και της δασοκομίας. Ο στόχος της υποδράσης συμβάλλει στην ενίσχυση της αποδοτικής αξίας του δευτερογενούς τομέα και γενικά του τομέα στήριξης των δραστηριοτήτων τουρισμού και παροχής υπηρεσιών στην περιοχή παρέμβασης.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε προγράμματα κατάρτισης που αφορούν σε τουλάχιστον έναν από τους παρακάτω τομείς:

- αναβάθμισης και βελτίωσης των καλλιεργειών φιστικιάς στην Αίγινα
- λεμονοδάσους στον Πόρο,
- μελισσοκομία στα Κύθηρα,
- τεχνικές κλαδέυσεων και διαχείριση της υλοτομίας στα πευκοδάση των Νησιών για αντιπυρική προστασία κ.λπ.,
- μέθοδοι υγιεινής και διαχείρισης κτηνοτροφικής δραστηριότητας,
- διαχείριση όνων στην Ύδρα.

Η υποδράση αφορά σε ενισχύσεις για δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων επιμόρφωσης, εργαστηρίων και ατομικής καθοδήγησης, δραστηριότητες επίδειξης και δράσεις ενημέρωσης.

Οι ωφελούμενοι δύναται να απασχολούνται στους τομείς της γεωργίας (γεωργία και κτηνοτροφία), των πολύ μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων των οποίων το αποτέλεσμα είναι γεωργικό προϊόν, καθώς και του δασικού τομέα. Προτεραιότητα θα δοθεί σε ομάδες ωφελούμενων που είναι κάτοχοι γεωργικής εκμετάλλευσης σε έναν από τους παραπάνω τομείς προτεραιότητας.

Οι ενέργειες της υποδράσης θα προσδιοριστούν με την εξειδίκευση κύρια δράσεων συνεργασίας του τοπικού προγράμματος και με την ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου, ενώ θα υπάρξει μέριμνα να μην συμπίπτουν με τις δράσεις του μέτρου 1.1. του ΠΑΑ 2014 – 2020.

- Όταν οι δράσεις αφορούν ωφελούμενους που δραστηριοποιούνται στο γεωργικό τομέα, η στήριξη δεν ακολουθεί τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης.

Όταν οι δράσεις αφορούν ωφελούμενους που δραστηριοποιούνται στο δασικό τομέα, η στήριξη χορηγείται βάσει του καν. (ΕΕ) 1407/2013, με ένταση ενίσχυσης έως **100% των επιλέξιμων δαπανών, έως 20.000,00 €**. Όταν οι ωφελούμενοι απασχολούνται στον γεωργικό τομέα, η στήριξη χορηγείται βάσει του άρθρου 14 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, με ένταση ενίσχυσης 100% των επιλέξιμων δαπανών.

4. Επιλέξιμες δαπάνες

Με βάση την πρόσκληση υποβολής αιτήσεων στήριξης οι επιλέξιμες δαπάνες για την υποδράση 19.2.1.1. είναι αποκλειστικά:

α) δαπάνες διοργάνωσης και εκτέλεσης ενεργειών μεταφοράς γνώσεων, ενημέρωσης και επίδειξης,

β) τα οδοιπορικά, οι δαπάνες διαμονής και οι ημερήσιες δαπάνες των συμμετεχόντων, καθώς και οι δαπάνες αντικατάστασης των γεωργών στην εκμετάλλευση.

Οι επιλέξιμες δαπάνες των Υποδράσεων αφορούν αποκλειστικά άυλες ενέργειες.

Οποιαδήποτε άλλη δαπάνη είναι μη επιλέξιμη.

5. Τεκμηρίωση επιλέξιμων δαπανών – εύλογο κόστος

Προκειμένου για την τεκμηρίωση του εύλογου κόστους, με βάση την Πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο τοπικό πρόγραμμα στο άρθρο 8: Αξιολόγηση των Αιτήσεων Στήριξης, αναφέρεται ότι: "Οι δαπάνες, ως προς το εύλογο του κόστους τους, αξιολογούνται με χρήση κατάλληλου συστήματος αξιολόγησης, όπως δαπάνες αναφοράς (πίνακας τιμών ΟΤΔ), σύγκριση των διαφόρων προσφορών, διασταυρωτικός έλεγχος προσφορών ομοειδών προϊόντων άλλων πράξεων ή με τη χρήση διαδικτύου, από τους εισηγητές της αξιολόγησης.

Επίσης, η ΟΤΔ οφείλει επιπλέον να λαμβάνει υπόψη τους και τους επίσημους τιμοκαταλόγους των προμηθευτών καθώς και με διαθέσιμες σχετικές μελέτες προσδιορισμού του εύλογου κόστους που έχουν καταρτιστεί για τον σκοπό αυτό και έχουν υποστηρίξει βάσεις δεδομένων τιμών αναφοράς μηχανολογικού εξοπλισμού και κτιριακών υποδομών, εφόσον αυτές είναι διαθέσιμες και επικαιροποιημένες.

Σε σχέση με την αξιολόγηση των προτάσεων, στο Παράρτημα ΙΙ.2 «Οδηγός Επιλεξιμότητας & Επιλογής» της πρόσκλησης, αναφέρονται στο άρθρο 7 «Διευκρινήσεις επί των κριτηρίων επιλογής πράξεων», ότι για το Κριτήριο 3: Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους, εξετάζεται:

- η πληρότητα του προϋπολογισμού (αν περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία Υποέργα/κόστη για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου),
- αν η κοστολόγηση της πράξης είναι εύλογη με την επισύναψη δικαιολογητικών που να αποδεικνύουν το «εύλογο κόστος» των αιτούμενων προς ενίσχυση δαπανών.

Οι δαπάνες, ως προς το εύλογο του κόστους τους, αξιολογούνται με χρήση κατάλληλου συστήματος αξιολόγησης, όπως δαπάνες αναφοράς (πίνακας τιμών Μονάδας), σύγκριση των διαφόρων προσφορών ή διασταυρωτικός έλεγχος προσφορών ομοειδών προϊόντων άλλων πράξεων από την επιτροπή αξιολόγησης.

Επίσης, η ΟΤΔ θα λάβει υπόψη και τους επίσημους τιμοκαταλόγους των προμηθευτών καθώς και σχετικές μελέτες προσδιορισμού του εύλογου κόστους που έχουν καταρτιστεί για τον σκοπό αυτό και έχουν υποστηρίξει βάσεις δεδομένων τιμών αναφοράς μηχανολογικού εξοπλισμού και κτιριακών υποδομών, εφόσον αυτές είναι διαθέσιμες και επικαιροποιημένες.

Για τον υπολογισμό του εύλογου κόστους, ο υποψήφιος προσκομίζει οικονομικές προσφορές για λοιπές δαπάνες πλην κτιριακών υποδομών. Εφόσον το μοναδιαίο (ανά τεμάχιο) κόστος αυτών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000,00 € ή τα 5.000,00 € συνολικού ποσού ανά είδος, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές για το εν λόγω τεμάχιο, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον μία (1). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα. Η ΟΤΔ θα αξιολογήσει τόσο τις οικονομικές παραμέτρους των προσφορών, όσο και τις ποιοτικές. Έτσι είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δικαιούχος να τεκμηριώνει και η ΟΤΔ να αποδέχεται, την μοναδικότητα ή την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.

Στην ΥΑ 355/17-01-2019 (ΦΕΚ 65/Β/22-01-2019), στο άρθρο 8, σημείο 5 αναφέρεται ότι: "Στη συνέχεια γίνεται η αξιολόγηση όλων των αιτήσεων στήριξης και βαθμολόγηση όλων των κριτηρίων επιλογής και προσδιορίζεται ο συνολικός εγκρινόμενος προϋπολογισμός και το ισχύον ποσοστό στήριξης, λαμβάνοντας υπόψη και το «εύλογο κόστος» των προτεινόμενων δαπανών.

Σε κάθε περίπτωση ο ανωτέρω περιγραφόμενος διοικητικός έλεγχος και η βαθμολόγηση όλων των κριτηρίων επιλογής ολοκληρώνεται για κάθε αίτηση στήριξης ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα οποιουδήποτε σταδίου. Στην Αίτηση Στήριξης οι δυνητικοί δικαιούχοι μπορούν, μετά τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, να υποβάλλουν αιτήσεις στήριξης σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στην εν λόγω πρόσκληση.

Οι εν λόγω αιτήσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων τουλάχιστον:

"1. δικαιολογητικά που να αποδεικνύουν το «εύλογο κόστος» των αιτούμενων προς ενίσχυσης δαπανών"

Τέλος, στην ΥΠΑΣΥΔ 137675/ΕΥΘΥ1016 (ΦΕΚ 5968/Β/31-12-2018), αναφέρονται:

Άρθρο 11 «Δαπάνες στη βάση του πραγματικού κόστους», σημείο 2. Οι πραγματικές δαπάνες θα πρέπει να είναι εύλογες, τεκμηριωμένες και σύμφωνες με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Εύλογες χαρακτηρίζονται οι δαπάνες όταν υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι δεν υπερβαίνουν τις τρέχουσες τιμές της αγοράς ή το σύνηθες κόστος του δικαιούχου για το φυσικό αντικείμενο στο οποίο αντιστοιχούν.

Άρθρο 8 «Επιχορηγήσεις και επιστρεπτέα συνδρομή», σημείο 9.στ) είναι εύλογες, δικαιολογημένες και συμμορφώνονται προς την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ιδίως όσον αφορά την οικονομία και την αποδοτικότητα.

6. Βάση οργάνωσης περιεχομένων έκθεσης τεκμηρίωσης εύλογου κόστους

Με βάση τα παραπάνω και προκειμένου να υποστηριχθεί η διαδικασία τεκμηρίωσης του κόστους των υποβαλλόμενων προτάσεων, η δομή της έκθεσης τεκμηρίωσης του εύλογου κόστους, αντλεί και αξιοποιεί στοιχεία από την ΥΑ 11510/16, ΦΕΚ 4113/Β'/2016: Πλαίσιο εφαρμογής της Δράσης 1.1.1. «Δράσεις Κατάρτισης και Ανάπτυξης Δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις» του Μέτρου 1: Δράσεις μετάδοσης Γνώσεων και Ενημέρωσης του ΠΑΑ 2014-2020.

Στην ΥΑ έγινε αποκωδικοποίηση προκειμένου να διατυπωθούν όροι και κανόνες για την οργάνωση των προτάσεων κατάρτισης των υποδράσεων του τοπικού προγράμματος. Έτσι παρουσιάζονται:

- οι ορισμοί,
- οι προδιαγραφές κατάρτισης

Στο άρθρο 2 σε σχέση με τους ορισμούς αναφέρονται:

- **Επαγγελματική κατάρτιση:** μία ενέργεια ή σύνολο ενεργειών που σχεδιάζονται με σκοπό την απόκτηση από τον καταρτιζόμενο αναγκαίων επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων.
- **Πρόγραμμα κατάρτισης:** Το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης για τους ωφελούμενους, το οποίο περιλαμβάνει ενδεικτικά πεδία, σύμφωνα με την ΥΑ 11510/16 όπως ισχύει.
- **Ομάδες συζήτησης:** εναλλακτική μέθοδος της συνήθους θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης με εξειδικευμένα για το κλάδο και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει θέματα. Κάθε ομάδα συζήτησης θα συντονίζεται από έναν τοπικά υπεύθυνο -εξειδικευμένο εκπαιδευτή, ο οποίος θα ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να αναδείξουν τις ανάγκες τους, μέσω της συμμετοχικής παρατήρησης. Κάθε ομάδα θα πρέπει έχει κατά μέσο όρο 10 συμμετέχοντες, που θα αντιπροσωπεύουν τις επιχειρήσεις εκμεταλλεύσεις κάθε περιοχής. Οι κύκλοι συναντήσεων που θα πραγματοποιηθούν και η διάρκειά τους θα είναι ισοδύναμοι των ωρών συνήθους θεωρητικής -πρακτικής κατάρτισης που θα αντικαταστήσουν και θα απαντούν στις ιδιαιτερότητες του επαγγέλματος του κτηνοτρόφου και των περιορισμένων δυνατοτήτων που έχουν για μακρόχρονη απουσία από τις εκμεταλλεύσεις τους.
- **Πιλοτικά εργαστήρια:** έχουν διάρκεια 3-5 ημερών, και αποτελούν ομάδες έως 15 ατόμων ανά θεματική ενότητα, με στόχο την επικαιροποίηση και τη διαρκή παροχή και διάχυση της γνώσης¹. Μπορούν να πραγματοποιηθούν έως δύο κύκλοι συζητήσεων/ εργαστηρίων στην ίδια ομάδα ωφελούμενων.
- **Υπεύθυνος κατάρτισης:** Ο υπεύθυνος που ορίζεται από τον Δικαιούχο για κάθε πρόγραμμα κατάρτισης.

Από το άρθρο 4, όπου αναφέρονται οι προδιαγραφές κατάρτισης, η μεθοδολογία σχεδιασμού των προγραμμάτων κατάρτισης, τα οποία αποτελούνται από το θεωρητικό και το πρακτικό μέρος, θα πρέπει να βασίζεται στις αρχές εκπαίδευσης των ενηλίκων που είναι οι εξής:

- Βιωματική μέθοδος μέσω συνδυασμού της θεωρίας με την πράξη και αξιοποίησης γνώσεων και εμπειριών των καταρτιζομένων.
- Εξατομικευμένη προσέγγιση μέσω σύνδεσης του αντικειμένου μάθησης με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των καταρτιζομένων.
- Ανάπτυξη του κριτικού τρόπου σκέψης.

Αμφίδρομες σχέσεις εκπαιδευτών - καταρτιζόμενων. Οι εκπαιδευτικές τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν, δεν αφορούν μόνο στα κλασσικά προγράμματα κατάρτισης αλλά και σε τεχνικές που αναπτύσσουν την ενεργητική συμμετοχή των καταρτιζομένων, όπως συζητήσεις σε μικρές ομάδες (εργαστήρια), πρακτικές εργασίες, διάλογος, απαντήσεις σε ερωτήσεις, προσομοίωση. Οι τεχνικές αυτές θα πρέπει να επιλέγονται ανάλογα με το αντικείμενο και τους στόχους της θεματικής ενότητας, το επίπεδο και το βαθμό συμμετοχής των καταρτιζομένων και είναι σκόπιμο να ποικίλουν και να εναλλάσσονται στη διάρκεια κάθε ενότητας. Εν γένει, ακολουθούνται επιστημονικά παραδεκτές τεχνικές με έμφαση στην καινοτομία.

Το θεωρητικό μέρος των προγραμμάτων κατάρτισης πραγματοποιείται με ευθύνη των Δικαιούχων στους χώρους εντός δομών ή και σε χώρους εκτός δομών, σε περιπτώσεις που κρίνεται απαραίτητο από το διοργανωτή σε συνεργασία με τους εκπαιδευτές.

¹ Στον ορισμό αναφέρεται και η φράση: “.....γνώσης και κυρίως των αποτελεσμάτων των επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ”.

Η εκπαίδευση υλοποιείται σε αίθουσα που θα παραχωρηθεί από φορέα Δημόσιο ή ιδιωτικό ή που θα ενοικιασθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας.

Η πρακτική άσκηση δύναται να υλοποιηθεί τηρώντας κανόνες σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της Εθνικής νομοθεσίας.

Για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι απαραίτητη η σύναψη ιδιωτικών συμφωνητικών ή συμφώνων συνεργασίας με συνεργαζόμενες επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα ή φορείς και οργανισμούς του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα του αντίστοιχου κλάδου. Η εκπαιδευτική επίσκεψη και η επίδειξη θεωρείται πρακτική άσκηση.

Η πρακτική άσκηση γίνεται, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η συνάφεια της με το θεωρητικό μέρος του προγράμματος, να χρησιμοποιούνται ενεργητικές τεχνικές, να μην υπάρχει απλή παρατήρηση αλλά επίδειξη/παρατήρηση και να παρέχονται πραγματικές γνώσεις στον καταρτιζόμενο.

Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης είναι υποχρεωτική η παρουσία εκπαιδευτή στο χώρο στον οποίο αυτή διενεργείται.

Σε ορισμένα θέματα πρακτικής άσκησης είναι δυνατόν οι καταρτιζόμενοι να χωρίζονται σε δύο ομάδες με δύο εκπαιδευτές. Στην περίπτωση αυτή το σύνολο των ωρών των εκπαιδευτών θα είναι μεγαλύτερο από το σύνολο των ωρών των καταρτιζόμενων, σε καμία περίπτωση όμως δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 35% των ωρών που παρακολουθεί ο καταρτιζόμενος.

Τέλος, ο καταρτιζόμενος ενθαρρύνεται ώστε να συμμετέχει ενεργά κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης και να του παρέχονται όλα τα απαραίτητα μέσα για αυτό.

Εναλλακτικά της συνήθους θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης, για συγκεκριμένες ομάδες στόχου (κτηνοτρόφοι), η μεταφορά γνώσης δύναται να εφαρμοστεί μέσω της συμμετοχής των ωφελούμενων σε ομάδες συζήτησης και πιλοτικά εργαστήρια 3-5 ημερών.

Κάθε πρόγραμμα κατάρτισης περιλαμβάνει το ημερήσιο αναλυτικό πρόγραμμα με τους εκπαιδευτές.

Από το άρθρο 5 σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς όρους, η ημερήσια διάρκεια κάθε προγράμματος δεν μπορεί να ξεπερνά τις 6 ώρες (θεωρία και πρακτική) συμπεριλαμβανομένου των διαλειμμάτων. Η πρακτική άσκηση δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 6 ώρες όταν πραγματοποιείται στις δομές κατάρτισης και αντίστοιχα τις 8 ώρες όταν πραγματοποιείται εκτός δομών κατάρτισης (π.χ. σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και σε γεωργικές επιχειρήσεις). Η εκπαιδευτική ώρα ορίζεται σε 45 λεπτά της ώρας. Το ημερήσιο πρόγραμμα κατάρτισης ολοκληρώνεται το αργότερο μέχρι την 22η ώρα.

Κατά την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης, των οποίων η ημερήσια διάρκεια ξεπερνά τις τρεις (3) ώρες, χορηγούνται εδέσματα και αναψυκτικά/χυμοί/καφέδες.

Δεν επιτρέπεται η κατάρτιση τις Κυριακές και επίσημες εθνικές εορτές, αργίες, τοπικές αργίες κ.λπ. Επίσης, κάθε πρόγραμμα κατάρτισης μπορεί να διακόπτεται στις περιόδους Χριστουγέννων, Πάσχα και καλοκαιρινών διακοπών ή/και σε εξαιρετικές, έκτακτες περιπτώσεις με απαραίτητη ενημέρωση του Δικαιούχου από τον υπεύθυνο υλοποίησης του προγράμματος κατάρτισης. Στην περίπτωση εκείνη όπου ο Δικαιούχος υποχρεούται να διακόψει την υλοποίηση του προγράμματος για συνεχές διάστημα μεγαλύτερο των δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών, απαιτείται η υποβολή αιτιολογημένου αιτήματος προς τον ΕΦΔ του ΠΑΑ.

Για κάθε εκπαιδευτική ενότητα είναι υποχρεωτική η παροχή στους καταρτιζόμενους, του απαιτούμενου κατάλληλου και εύχρηστου εκπαιδευτικού υλικού (δακτυλογραφημένες σημειώσεις, απαραίτητα υλικά για πρακτική άσκηση κ.λπ.).

Από το άρθρο 7, σε σχέση με το απασχολούμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό, ο Δικαιούχος χρησιμοποιεί προσωπικό, που έχει τα κατάλληλα προσόντα στην παροχή των υπηρεσιών μεταφοράς γνώσης.

Για την υλοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης ο δικαιούχος συνάπτει συμβάσεις έργου με το εκπαιδευτικό προσωπικό, στις οποίες καθορίζεται το εκπαιδευτικό έργο που πρόκειται να παρασχεθεί, ο απαιτούμενος χρόνος απασχόλησης και η αποζημίωση.

Η αποζημίωση του εκπαιδευτικού προσωπικού βαρύνει αποκλειστικά τον προϋπολογισμό της συγχρηματοδοτούμενης πράξης. Το εύλογο κόστος ωριαίας αποζημίωσης τεκμηριώνεται στη βάση μοναδιαίας προσέγγισης, όπου αυτό δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από τις προτεινόμενες τιμές προγραμμάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης ή και δια βίου μάθησης. Ενδεικτικά αναφέρεται ως μέγιστο το ποσό των σε 33,00 € ανά ανθρωπόωρα εκπαίδευσης, ποσό που αποδέχεται ο ΟΑΕΔ ως κόστος εκπαιδευτικών προγραμμάτων συμβατικού χαρακτήρα διάρκειας έως 40 ωρών ανά εκπαιδευτικό πρόγραμμα².

Με βάση το άρθρο 8 για την αξιολόγηση προγραμμάτων, εκπαιδευτών και καταρτιζόμενων, το σύστημα αξιολόγησης των προγραμμάτων, των εκπαιδευτών και των καταρτιζόμενων και οι λεπτομέρειες εφαρμογής του καθορίζονται από τον Δικαιούχο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η αξιολόγηση του προγράμματος κατάρτισης και των εκπαιδευτών, θα γίνεται από τους καταρτιζόμενους, με την συμπλήρωση σχετικών εντύπων αξιολόγησης.

Από το άρθρο 9 οι Επιλέξιμες Δαπάνες, δηλ. οι δαπάνες που είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση στο πλαίσιο της δράσης περιλαμβάνουν:

- Αποζημίωση εκπαιδευτών και λοιπού προσωπικού που αφορούν αποκλειστικά στην υλοποίηση της δράσης. Δεν περιλαμβάνονται οι μισθοί των υπαλλήλων, του Δικαιούχου.
- Έξοδα μετακίνησης, διαμονής και διατροφής του προσωπικού (εκπαιδευτών και διοικητικού προσωπικού), που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση της δράσης.
- Γενικά δαπάνες για την υλοποίηση της κατάρτισης και των λοιπών δράσεων απόκτησης δεξιοτήτων (ατομική καθοδήγηση, εργαστήρια), όπως υλικό κατάρτισης (έντυπο, ηλεκτρονικό κ.α.), υλικά πρακτικής άσκησης, δαπάνες που συνδέονται με τις εγκαταστάσεις όπου γίνεται η δράση, κ.λπ..
- Έξοδα μετακίνησης, διαμονής και διαβίωσης των καταρτιζόμενων.
- Δαπάνες ανατροφοδότησης και αξιολόγησης της δράσης από τους καταρτιζόμενους.

Η ενίσχυση καταβάλλεται στον Δικαιούχο, ο οποίος οφείλει να αποζημιώνει τους καταρτιζόμενους για τις δαπάνες που έχουν καταβάλλει.

Όλα τα παραστατικά δαπανών καταχωρίζονται από το Δικαιούχο στο λογιστικό του σύστημα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Ο Δικαιούχος οφείλει να τηρεί την νομοθεσία στην πραγματοποίηση κάθε δαπάνης και να διασφαλίζει την διαδρομή ελέγχου σε κάθε χρονική στιγμή.

7. Περιεχόμενα έκθεσης τεκμηρίωσης εύλογου κόστους

Με βάση τα παραπάνω και την πρόσκληση του τοπικού προγράμματος, η έκθεση τεκμηρίωσης της πρότασης και του εύλογου κόστους, δυνητικά μπορεί να ακολουθήσει την δομή όπως αποτυπώνεται στο Παράρτημα του παρόντος.

² Στην προκειμένη περίπτωση η πρόταση διαμορφώνεται λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες υλοποίησης σε σχέση με τις περιοχές εφαρμογής του Δικτύου Νήσων Αττικής.

8. Παράρτημα – Τεκμηρίωση εύλογου κόστους

ΘΕΜΑ: Τεκμηρίωση εύλογου κόστους για την αίτηση στήριξης με Κωδικό Π.Σ.Κ.Ε:

Η παρούσα αποτελεί την τεκμηρίωση εύλογου κόστους της αίτησης στήριξης με τίτλο και κωδικό ΠΣΚΕ που υπέβαλε ο φορέας μας στην 2^η πρόσκληση ιδιωτικών επενδύσεων του Τοπικού Προγράμματος «Πολιτισμός & Περιβάλλον ΕΝ ΠΛΩ» της ΟΤΔ Δίκτυο Συνεργασίας Δήμων ΠΕ Νήσων Αττικής.

Η πρόταση αφορά στην υλοποίηση ενός εκπαιδευτικού προγράμματος μεταφοράς γνώσης, με τη μορφή εργαστηρίου (workshop) διάρκειας ωρών για συμμετέχοντες, αθροίζοντας ανθρωποώρες εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα που προτείνεται να υλοποιηθεί έχει ως εξής:

α/α	Θέμα	Διάρκεια
A.	Θεωρητικό μέρος	
B.	Πρακτική	

Το κόστος του προγράμματος τόσο ανά ώρα κατάρτισης όσο και στο σύνολό του είναι εύλογο και υπολογίστηκε στη βάση του περιεχομένου των εν λόγω υπηρεσιών και των τιμών στην αγορά για την παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών.

Το πρόγραμμα παρουσιάζει ιδιαιτερότητες και απαιτήσεις που αφορούν τόσο στην προετοιμασία όσο και στην ενεργοποίηση των ωφελομένων σε συνεργασία με τον φορέα Το πρόγραμμα προβλέπεται να έχει διαδραστικό συμμετοχικό χαρακτήρα, σε συνεργασία με, γεγονός που το διαφοροποιεί από τα συμβατικά προγράμματα κατάρτισης.

Το εύλογο κόστος τεκμηριώνεται στη βάση μοναδιαίας προσέγγισης, όπου αυτό διαμορφώνεται σε ευρώ ανά ανθρωπόωρα εκπαίδευσης μικρότερο των 33,00€ ανά ανθρωπόωρα κατάρτισης που αποδέχεται ο ΟΑΕΔ ως κόστος εκπαιδευτικών προγραμμάτων συμβατικού χαρακτήρα διάρκειας έως 40 ωρών ανά εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Στην περίπτωση προσέγγισης του κόστους ανά κατηγορία δαπάνης, αυτό τεκμηριώνεται προϋπολογιστικά και απολογιστικά, είτε με τη διαδικασία λήψης τριών (3) προσφορών για την ανάθεση της δαπάνης είτε με την συσχέτιση του με αποδεκτές βάσεις υπολογισμού του στο πλαίσιο της υφιστάμενης πρακτικής του δημοσίου / υπολογισμού δαπανών έργων του ΕΣΠΑ.

Ακολουθεί σε πίνακα η τεκμηρίωση ανά προτεινόμενη κατηγορία δαπάνης:

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΥΛΟΓΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
3^η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ 2023

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ
1.	Ενοικίαση χώρου εκπαίδευσης	Ημέρα				
2.	Ενοικίαση εξοπλισμού	Ημέρα				
3.	Αμοιβή εισηγητών	Ώρα				Η αμοιβή των εισηγητών αποδίδεται ως ωριαίο κόστος για τις ώρες κατάρτισης, ενώ περιλαμβάνει το σύνολο του ανθρωποχρόνου προετοιμασίας, υλοποίησης και απολογισμού της εκπαιδευτικής διαδικασίας – μεταφοράς γνώσης που περιλαμβάνεται στο έργο. Η αναγωγή του κόστους ανά ώρα εκπαίδευσης προσδιορίζει το συνολικό κόστος σε €/ ώρα εκπαίδευσης ανά εκπαιδευτή και είναι χαμηλότερο των ισχύοντων αμοιβών για την παροχή εκπαίδευσης από εκπαιδευτές αυξημένων τυπικών και ουσιαστικών προσόντων σε δράσεις δια βίου μάθησης των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της χώρας.
4.	Διαμονή εισηγητών	Διανυκτέρευση				Απολογιστικό κόστος/ Περιλαμβάνει κόστος διαμονής. Οι δαπάνες αποζημιώνονται από τον Δικαιούχο σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα για τους συνεργάτες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και αντιστοιχούν σε ισχύοντα αποδεκτά κόστη διανυκτέρευσης των προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2014 – 2020.
5.	Μετακίνηση εισηγητών	Ταξίδι				Απολογιστικό κόστος/ Περιλαμβάνει κόστος μετακίνησης στη βάση χιλιομετρικής αποζημίωσης προσαυξημένης κατά το κόστος διοδίων – πλοίου κοκ.. Οι δαπάνες αποζημιώνονται από τον Δικαιούχο σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα για τους συνεργάτες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και αντιστοιχούν σε ισχύοντα αποδεκτά κόστη μετακίνησης των προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2014 – 2020.
6.	Ημερήσια αποζημίωση εισηγητών	Ημέρα				Περιλαμβάνει κόστος ημερήσιας αποζημίωσης των εισηγητών για τις ημέρες μετακίνησής τους. Οι δαπάνες αποζημιώνονται από τον Δικαιούχο σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα για τους συνεργάτες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και αντιστοιχούν σε ισχύοντα αποδεκτά κόστη των προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2014 – 2020.
7.	Εκπαιδευτικό υλικό	Αριθμός επιμορφούμενων				Το κόστος υπολογίζεται σε € ανά καταρτιζόμενο χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ και περιλαμβάνει ατομικό σετ

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΥΛΟΓΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
3^η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ 2023

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ
						σημειώσεων και συνοδευτικών υλικών καθώς και ψηφιακή διάθεση του εκπαιδευτικού υλικού.
8.	Διατροφή εκπαιδευομένων					Το κόστος υπολογίζεται σε € ανά καταρτιζόμενο ανά ημέρα εκπαίδευσης καταρτιζόμενο χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ και περιλαμβάνει καφέ καθόλη τη διάρκεια του εργαστηρίου, χυμό και ελαφρύ σνακ. Είναι χαμηλότερο από αντίστοιχες εκτιμήσεις κόστους που περιλαμβάνονται σε προσκλήσεις υποβολής προσφορών φορέων του δημοσίου και κρίνεται απολύτως εύλογο.
9.	Αμοιβή επιστημονικού υπευθύνου	Κατ' αποκοπή				Η αμοιβή για την απασχόληση καθόλη τη διάρκεια του έργου είναι απολύτως εύλογη καθώς
10.	Αμοιβή Συντονιστή Προγράμματος	Κατ' αποκοπή				Η αμοιβή για την απασχόληση καθόλη τη διάρκεια του έργου είναι απολύτως εύλογη καθώς
11.	Αμοιβή διοικητικού προσωπικού	Κατ' αποκοπή				Η αμοιβή για την απασχόληση καθόλη τη διάρκεια του έργου είναι απολύτως εύλογη καθώς
12.	Δαπάνες προβολής	Κατ' αποκοπή				Οι δαπάνες προβολής κρίνονται απολύτως εύλογες καθώς για το σύνολο της χρονικής διάρκειας υλοποίησης του έργου ανέρχονται σε € και περιλαμβάνουν , δημοσιεύσεις σε ιστοσελίδες, & αναρτήσεις σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Το κόστος είναι χαμηλότερο από
13.	Αναλώσιμα	Κατ' αποκοπή				Οι δαπάνες αναλωσίμων ανέρχονται προϋπολογιστικά στο % του κόστους του ανθρωποχρόνου που περιλαμβάνεται στο έργο. Οριστικοποιούνται απολογιστικά βάσει της αξίας αγοράς τους
14.	Δαπάνες μετακίνησης στελεχών	Ταξίδι				Απολογιστικό κόστος/ Περιλαμβάνει κόστος μετακίνησης στη βάση χιλιομετρικής αποζημίωσης προσαυξημένης κατά το κόστος διοδίων – πλοίου κοκ.. Οι δαπάνες αποζημιώνονται από τον Δικαιούχο σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα για τους συνεργάτες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και αντιστοιχούν σε ισχύοντα αποδεκτά κόστη μετακίνησης των προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

**ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΥΛΟΓΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
3^η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ 2023**

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ
15.	Διαμονή στελεχών	Διανυκτέρευση				Απολογιστικό κόστος. Περιλαμβάνει κόστος διαμονής. Οι δαπάνες αποζημιώνονται από τον Δικαιούχο σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα για τους συνεργάτες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και αντιστοιχούν σε ισχύοντα αποδεκτά κόστη διανυκτέρευσης των προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2014 - 2020.
16.						
17.						
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ				
	ΦΠΑ 24%					
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ				

Ο νόμιμος εκπρόσωπος του Δικαιούχου

Υπογραφή – Σφραγίδα